

**UNLIMIT
UKRAINE**
BY THE EUROPEAN BUSINESS ASSOCIATION

Міністерство
цифрової трансформації
України

ОФІС З РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМНИЦТВА
ТА ЕКСПОРТУ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА

Бізнес

ПРЕЗЕНТАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

ІНДЕКС НАСТРОЇВ МАЛОГО БІЗНЕСУ

ЗА 2022 РІК

UNLIMIT
UKRAINE
BY THE EUROPEAN BUSINESS ASSOCIATION

ІНДЕКС НАСТРОЇВ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Міністерство
цифрової трансформації
України

ОФІС З РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМНИЦТВА
ТА ЕКСПОРТУ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА

Бізнес

ПИТАННЯ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ ІНДЕКСУ НАСТРОЇВ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Як Ви оцінюєте поточний стан справ у Вашому бізнесі?

Як би Ви оцінили стан справ у Вашому бізнесі на даний момент порівняно з попередніми шістьма місяцями?

Які Ваші очікування щодо стану справ у Вашому бізнесі протягом найближчих шести місяців?

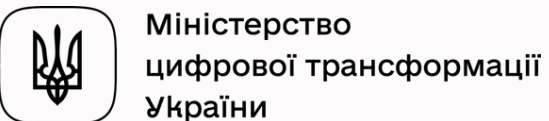
Як Ви оцінюєте економічну ситуацію в країні в цілому?

- **325 представників малого бізнесу** взяли участь в онлайн-опитуванні в період з 08.12.2022 по 20.01.2023
- Відповіді на питання переведені в оцінку в діапазоні від 1 (найгірша оцінка) до 5 (найкраща оцінка)
- Індекс є середнім арифметичним значенням за результатами чотирьох компонентів

ІНДЕКС НАСТРОЇВ МАЛОГО БІЗНЕСУ

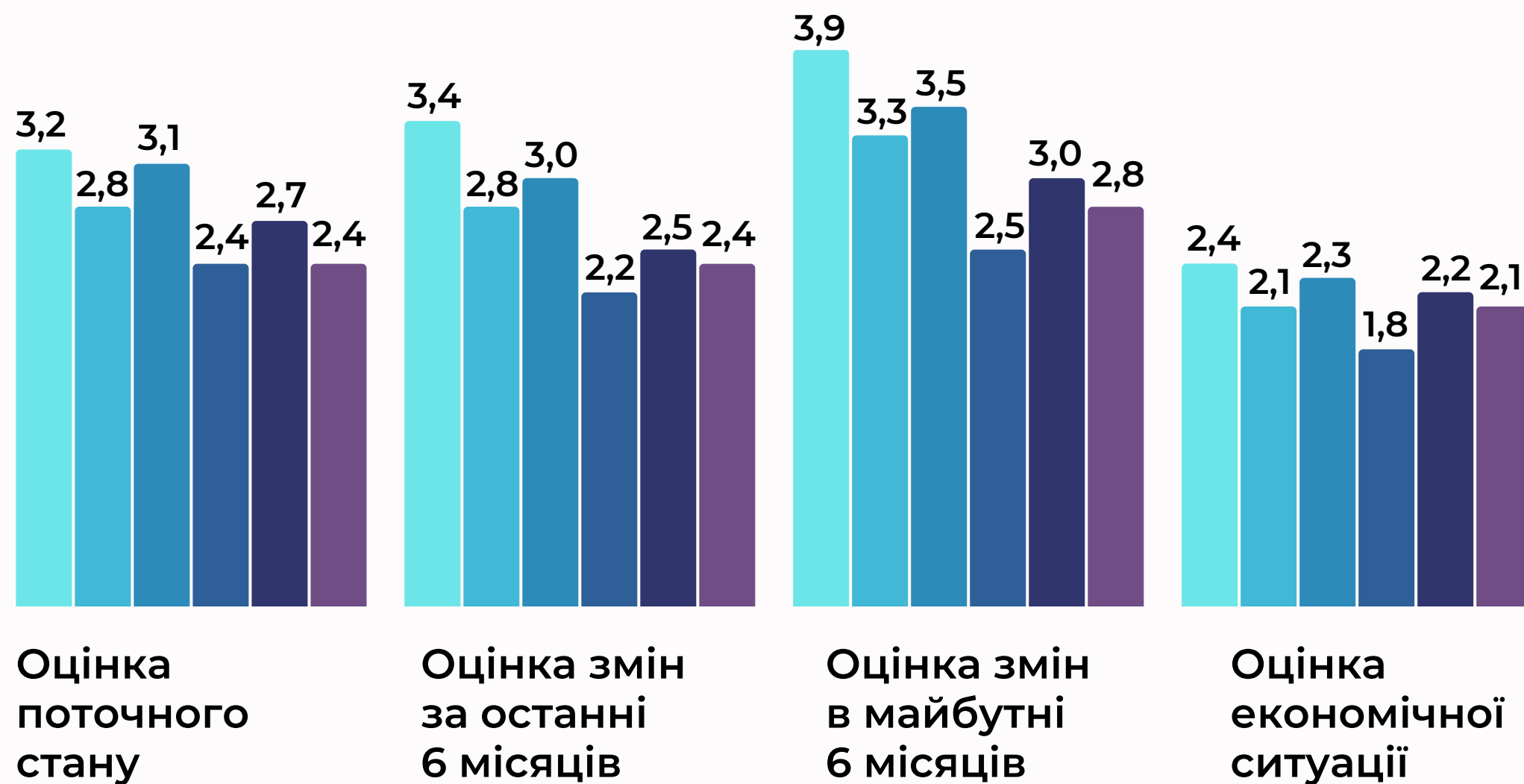
Міністерство
цифрової трансформації
України

ОФІС З РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМНИЦТВА
ТА ЕКСПОРТУ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА

■ 2017 ■ 2018 ■ 2019 ■ 2020 ■ 2021 ■ 2022

У 2022 році оцінки підприємців дещо погіршились, втім опинились на рівні або вище пандемічних значень

ІНДЕКС НАСТРОЇВ МАЛОГО БІЗНЕСУ

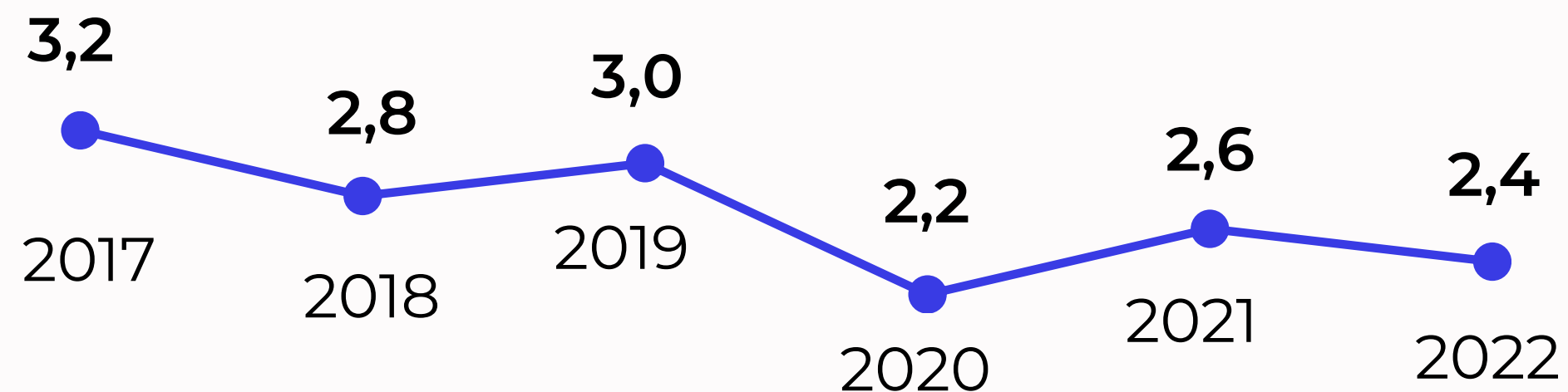
Міністерство
цифрової трансформації
України

ОФІС З РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМНИЦТВА
ТА ЕКСПОРТУ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА

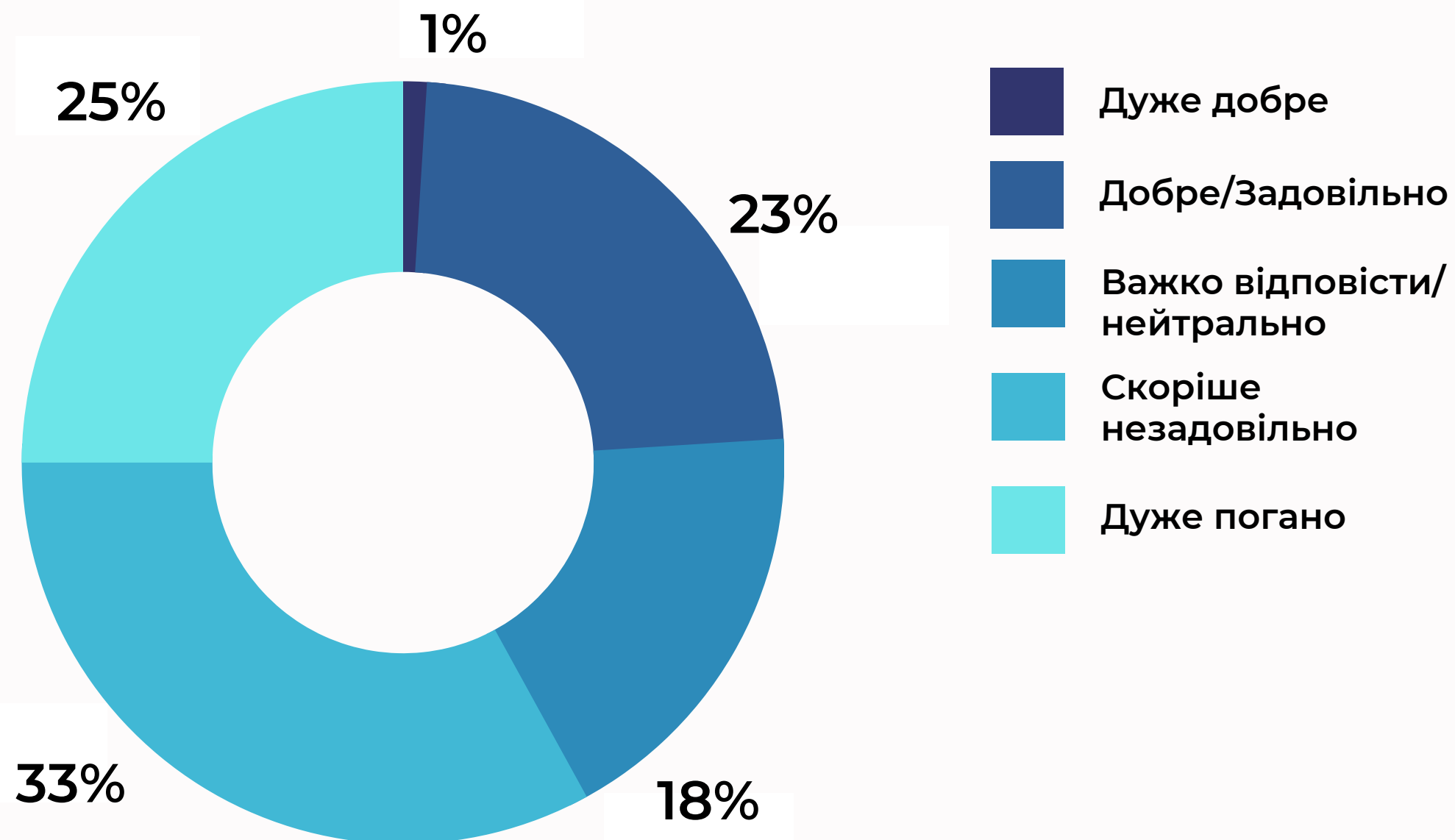
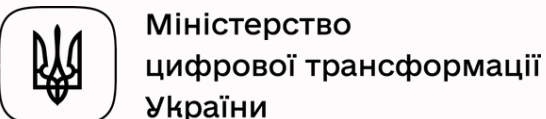
Бізнес

Індекс демонструє негативний тренд на шестирічному відтинку, показник 2022 року є другим найгіршим значенням за всю історію дослідження

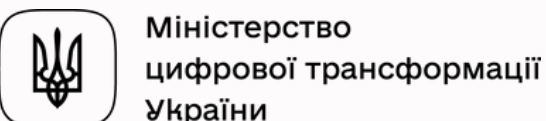
ОЦІНКА СТАНУ ВЛАСНОГО БІЗНЕСУ

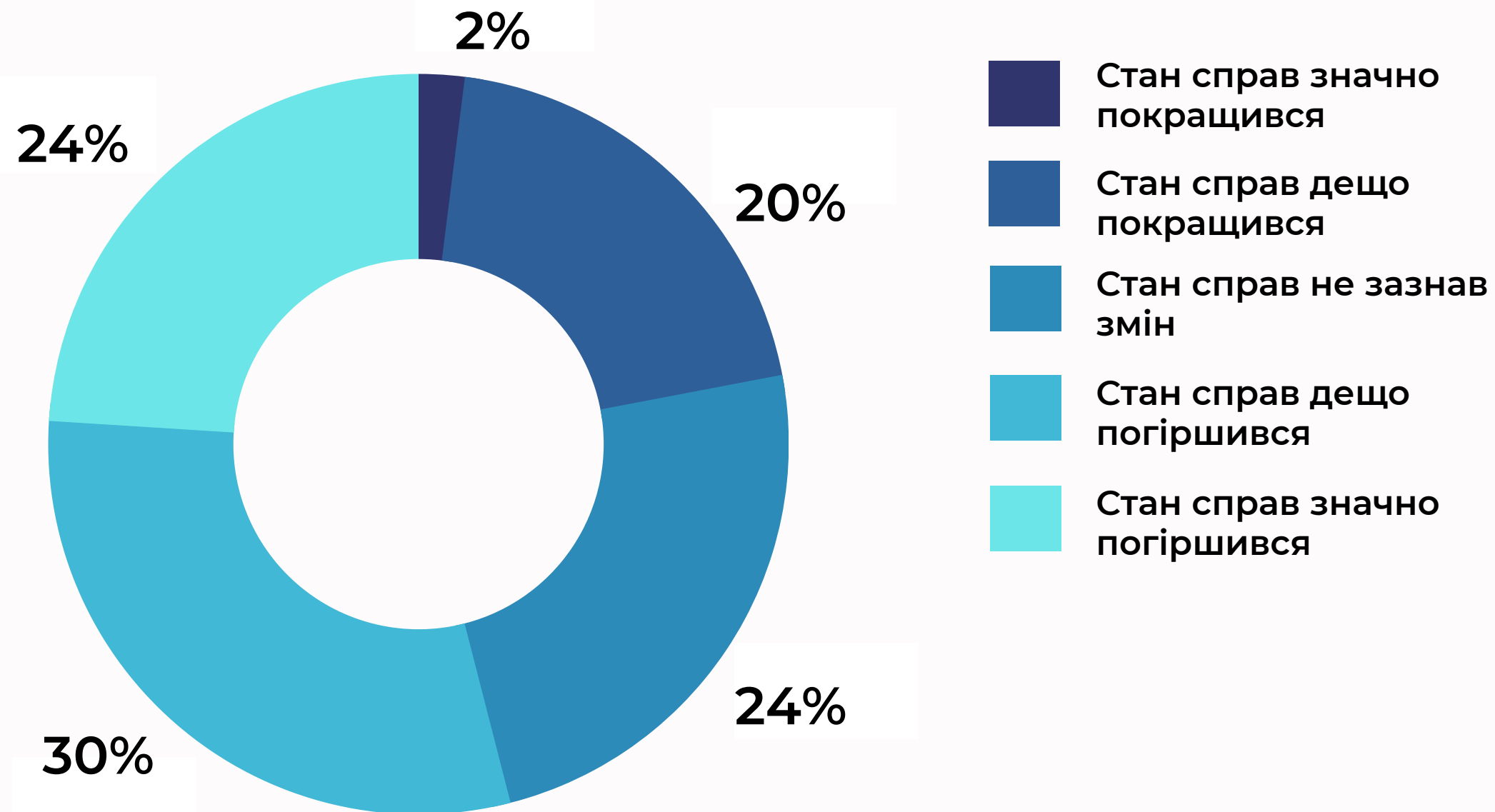
Частка тих, хто незадоволений поточним станом власного бізнесу, складає більше половини опитаних

Одночасно зменшилась частка тих, хто задоволений (24% у 2022 р. проти 32% у 2021 р.), і зросла частка тих, хто не задоволений (58% у 2022 р. проти 52% у 2021 р.) поточним станом власного бізнесу

ОЦІНКА ЗМІН ЗА ОСТАННІ ПІВРОКУ

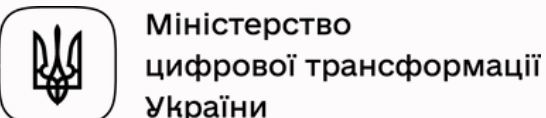
Частка тих, хто вважає, що стан бізнесу погіршився, складає більше половини опитаних

Динаміка змін є ідентичною у порівнянні з попереднім періодом - стан бізнесу покращувався (22% у 2022 та 2021 р.р), і погіршувався (54% у 2022 та 2021 р.р)

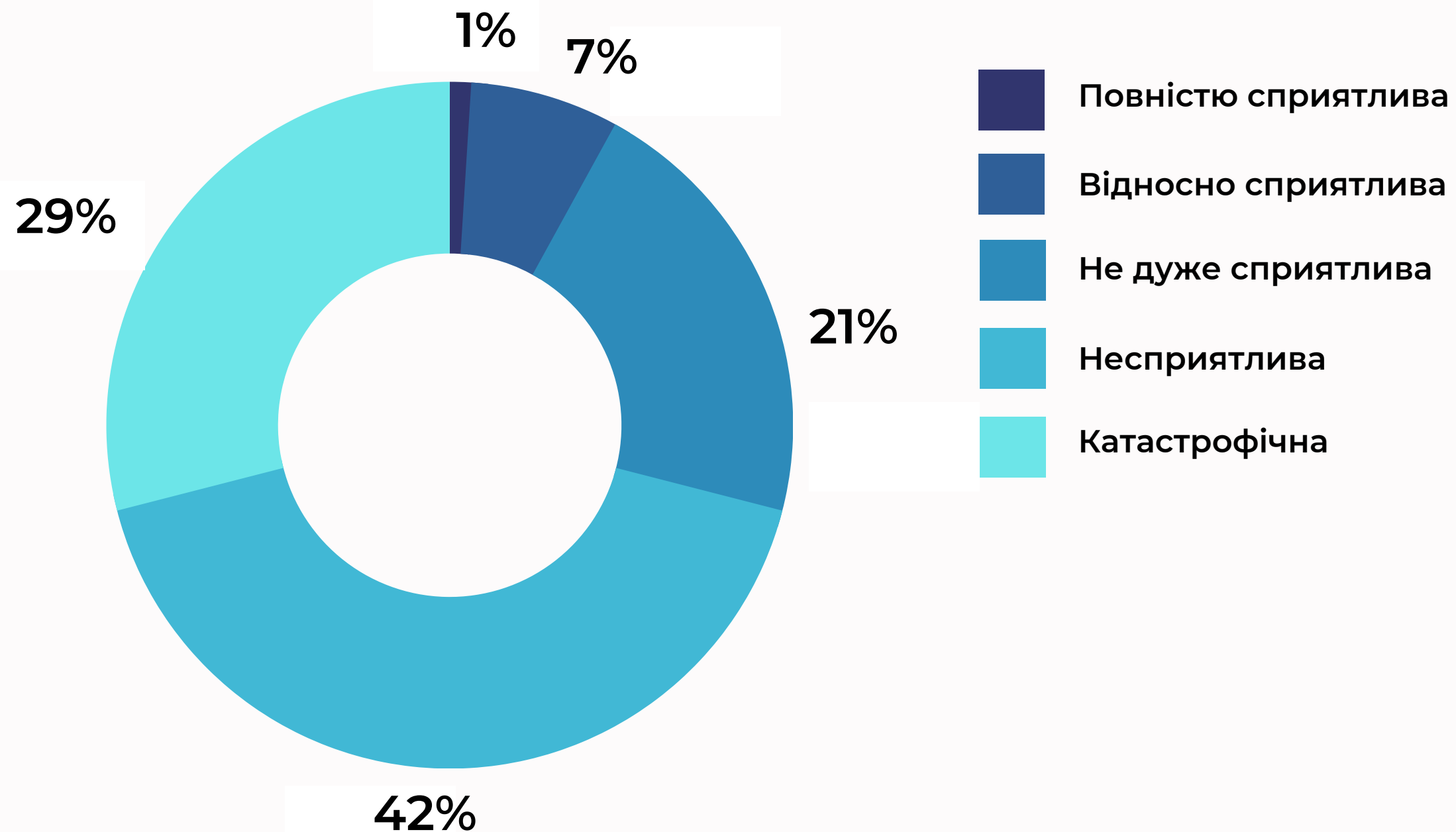
ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ СИТУАЦІЇ

Міністерство
цифрової трансформації
України

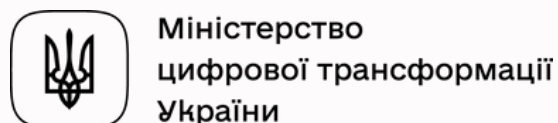
ОФІС З РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМНИЦТВА
ТА ЕКСПОРТУ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА

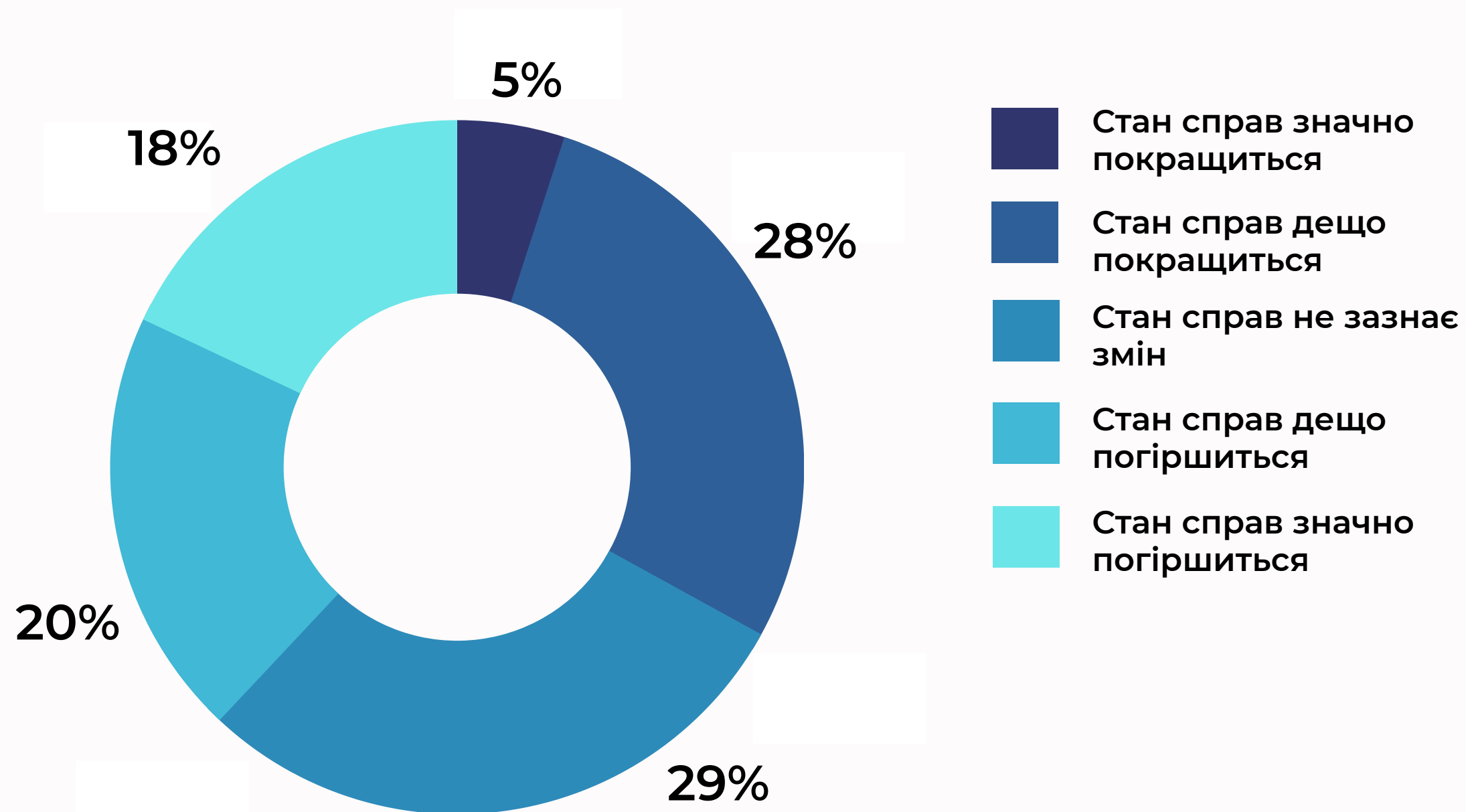
Частка тих, хто вважає, що економічна ситуація не сприятлива або катастрофічна, складає переважну більшість опитаних

Одночасно зменшилась частка тих, хто оцінює економічну ситуацію як сприятливу (8% у 2022 р. проти 15% у 2021 р.), і збільшилась частка тих, хто вважає, що вона не сприятлива або катастрофічна (71% у 2022 р. проти 62% у 2021 р.)

ПРОГНОЗИ ЗМІН НА НАСТУПНІ ПІВ РОКУ

Частка тих, хто прогнозує, що стан справ у бізнесу погіршиться (38%) переважає кількість тих, хто очікує покращення ситуації (33%)

Міністерство
цифрової трансформації
України

ОФІС З РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМНИЦТВА
ТА ЕКСПОРТУ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА

Бізнес

ПЛАНИ ЩОДО РОЗШИРЕННЯ БІЗНЕСУ

76%

Планують
розширення
бізнесу

24%

Не планують
розширення
бізнесу

Переважна більшість опитаних (76%) планують розширення власного бізнесу

28%

Планують
розширення
географії
діяльності

26%

Планують
відкриття
нових напрямків
виробництва

25%

Планують
вихід на
зовнішні ринки

21%

Планують
зміну кількості
співробітників

Більшість планують експансію за рахунок розширення географії діяльності (28%), відкриття нових напрямків виробництва (26%) та виходу на зовнішні ринки (25%)

Міністерство
цифрової трансформації
України

ОФІС З РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМНИЦТВА
ТА ЕКСПОРТУ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА

Бізнес

ПЛАНИ ЩОДО ЗМІНИ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ НАЙМАНИХ ПРАЦІВНИКІВ

61%

Не планую
змінювати

28%

Планую
підвищувати

11%

Планую
оптимізувати

Більшість опитаних (61%) не планує змінювати заробітну плату найманих працівників

Одночасно зросла частка тих, хто планує підвищити заробітну плату найманих працівників (28% у 2022 р. проти 26% у 2021 р.), і зменшилась частка тих, хто планує оптимізувати/зменшити заробітну плату (11% у 2022 р. проти 20% у 2021 р.)

Міністерство
цифрової трансформації
України

ОФІС З РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМНИЦТВА
ТА ЕКСПОРТУ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА

Бізнес

ПЛАНИ ЩОДО ЗАЛУЧЕННЯ КОШТІВ У СВІЙ БІЗНЕС

67%

Планують
залучати
кошти

27%

Не планують
залучати
кошти

Більшість опитаних (67%) планує залучати кошти у свій бізнес в 2023 році, використовуючи власні кошти (30%) та меншою мірою гранти (21%) і кредити (10%)

30%

Власні
кошти

21%

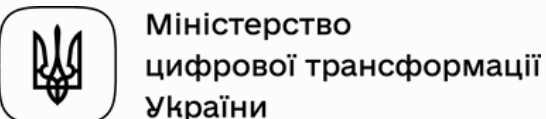
Грантові
програми

10%

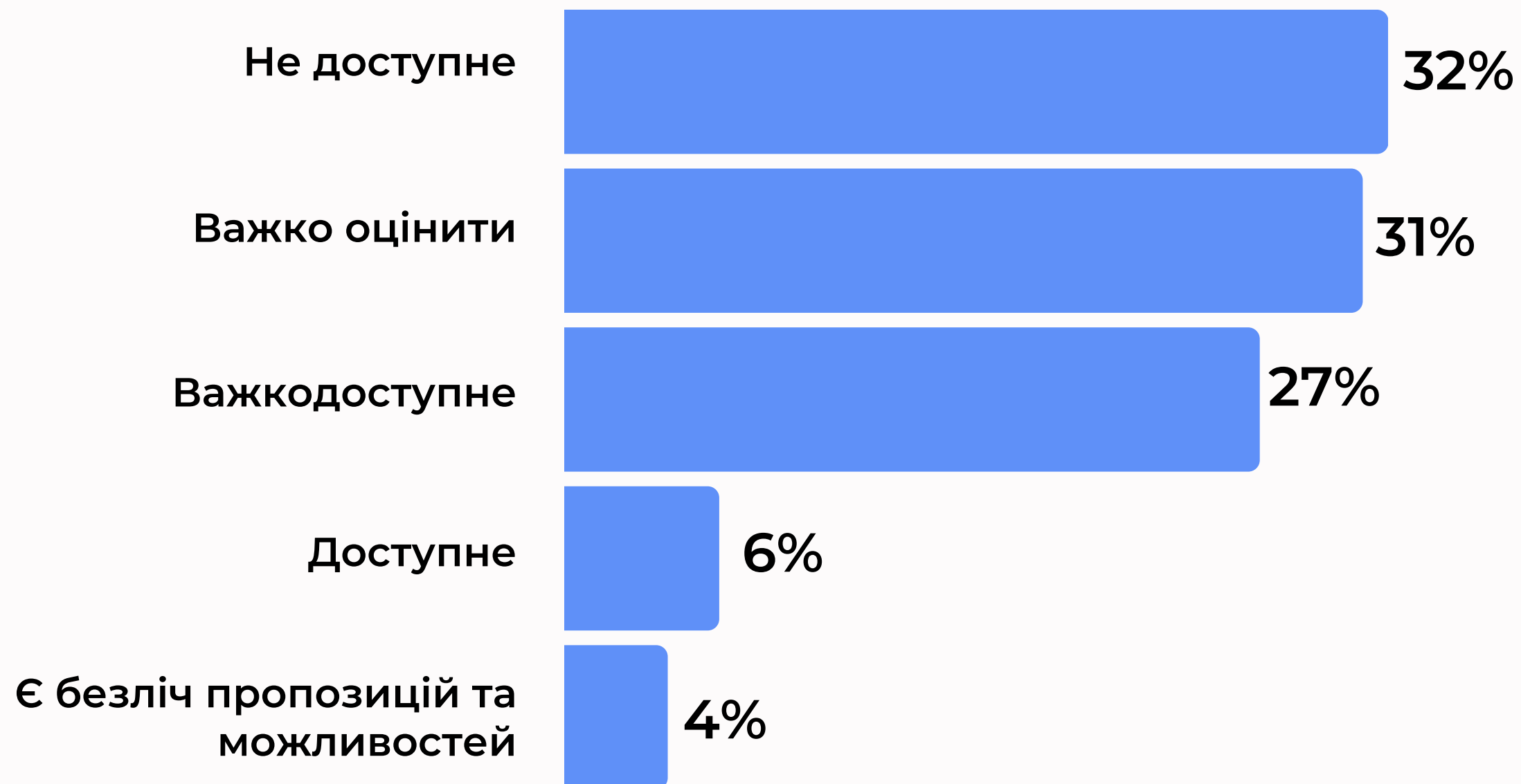
Кредити

6%

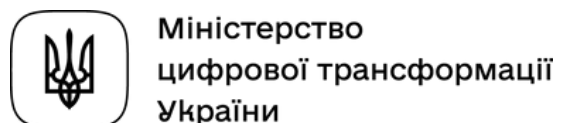
Інвестиції

ОЦІНКА ДОСТУПНОСТІ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ

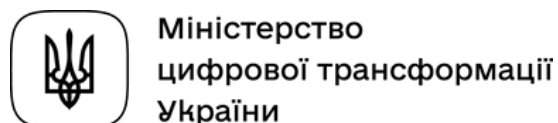
Більшість опитаних (59%) вважають банківські кредити важкодоступними або недоступними

ВПЛИВ ОБСТРІЛІВ ТА ПЕРЕБОЇВ З ЕЛЕКТРИКОЮ НА РОБОТУ БІЗНЕСУ

Більшість компаній готувались до цих ризиків заздалегідь, отже швидко пристосувались до перебоїв з електропостачанням та зв'язком, однак на підготовку були спрямовані додаткові витрати (придбання ДБЖ, терміналів Starlink, резервних Інтернет каналів).

ЯК МСБ ПРОТИДІЮТЬ НАСЛІДКАМ ОБСТРІЛІВ

Встановлюють генератори та інші автономні джерела живлення

55%

Використовують альтернативні джерела зв'язку та Інтернету

41%

Переносять дані у хмару

14%

Проводять релокацію бізнесу

10%

Проводять заходи з кібербезпеки

7%

Підприємці вимушені підлаштовуватись під графік відключень, зокрема й працювати в нічні зміни. Також МСБ працюють з використанням ДБЖ, однак їх використання суттєво здорожчує собівартість продукції або ж не може забезпечити необхідну потужність. Частина підприємців не мають фінансової можливості для придбання необхідного обладнання для автономної роботи, тому змушені призупиняти роботу.

Міністерство
цифрової трансформації
України

ОФІС З РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМНИЦТВА
ТА ЕКСПОРТУ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА

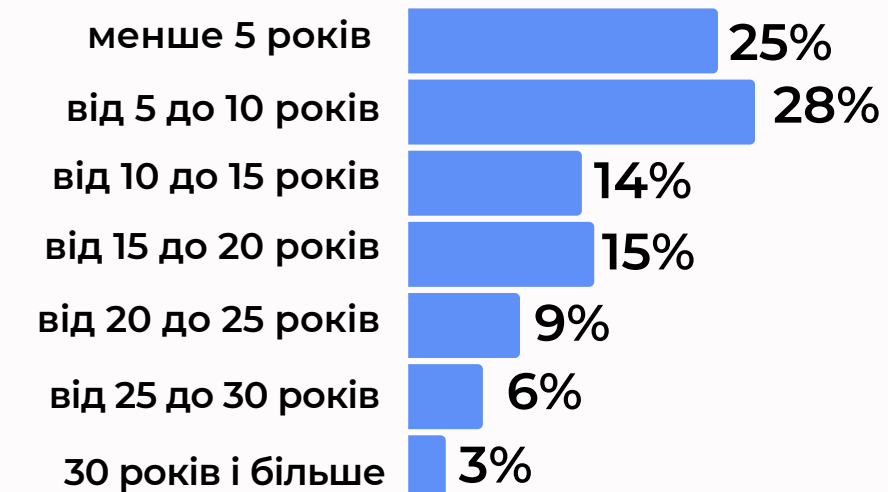
Бізнес

ПРОФІЛЬ ОПИТАНИХ КОМПАНІЙ

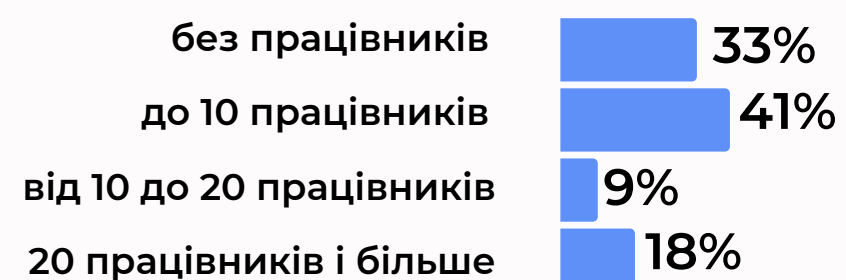
Регіон діяльності

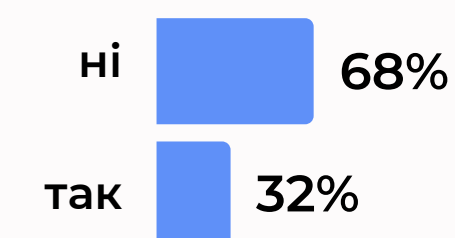
Років на ринку

Кількість працівників

Чи експортують закордон

UNLIMIT
UKRAINE
BY THE EUROPEAN BUSINESS ASSOCIATION

Міністерство
цифрової трансформації
України

ОФІС З РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМНИЦТВА
ТА ЕКСПОРТУ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА

Бізнес

ВИСНОВКИ

- Показник Індексу настроїв малого бізнесу за 2022 рік дещо знизився у порівнянні з 2021 роком і становить 2,4 бали із 5-ти
- Погіршились оцінки усіх чотирьох складових Індексу: частка незадоволених респондентів зросла одночасно зі зменшенням частки задоволених
- Фактори, що негативно впливають на оцінки бізнесу - воєнні дії, в т.ч. близькість до фронту, руйнування, обстріли, перебої з електропостачанням та зв'язком, недоступність кредитних коштів, падіння споживчого попиту та зменшення платоспроможності населення, ускладнення логістики, інфляція, податковий тиск
- Навіть під час війни більшість підприємців (67%) планують залучати кошти у свій бізнес в 2023 році, використовуючи власні кошти (30%) та меншою мірою гранти (21%) і кредити (10%)
- На роботу МСБ суттєво впливають перебої електропостачання - підприємці витрачають кошти на закупівлю генераторів та інших ДБЖ, а ті, хто не мають фінансової можливості вимушені підлаштовуватись під графік відключень, зокрема й працювати в нічні зміни. Водночас використання ДБЖ суттєво здорожчує собівартість продукції.
- Наразі частка тих, хто прогнозує, що стан справ у бізнесу й надалі погіршиться (38%) переважає кількість тих, хто очікує покращення ситуації (33%)